

MAKROIQTISODIY MUTANOSIBLIKNI TA'MINLASHDA INVESTITSIYA JOZIBADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH

Ismoilov Firdavs No'monjonovich

Toshkent davlat iqtisodiyot univeristeti iqtisodiyot fakulteti I-94 guruh talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14288952>

Annotatsiya. Ushbu maqolada makroiqtisodiy mutanosiblikni ta'minlashda investitsiya jozibadorligini oshirishning zamonaviy mexanizmlari tahlil qilingan. O'zbekiston sharoitida investitsiya muhitini takomillashtirishning huquqiy, iqtisodiy va institutsional jihatlarini ko'rib chiqilgan. Soliq imtiyozlarini kengaytirish, infratuzilmani rivojlantirish, raqamli texnologiyalarni joriy etish, innovatsion ekotizim yaratish kabi mexanizmlar asosida sarmoyadorlarni jalb qilish imkoniyatlari o'rganilgan. Shuningdek, xalqaro tajribalarga tayanib, O'zbekiston sharoitiga moslashtirilgan amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan. Ushbu yondashuvlar investitsiya salohiyatini oshirish va iqtisodiy barqarorlikka erishishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Investitsiya jozibadorligi, makroiqtisodiy mutanosiblik, iqtisodiy o'sish, infratuzilma, raqamli texnologiyalar, innovatsion ekotizim, xorijiy investitsiyalar, xalqaro tajriba.

IMPROVING MECHANISMS FOR INCREASING INVESTMENT ATTRACTIVENESS IN ENSURING MACROECONOMIC BALANCE

Abstract. This article analyzes modern mechanisms for increasing investment attractiveness in ensuring macroeconomic balance. The legal, economic and institutional aspects of improving the investment climate in the conditions of Uzbekistan are considered. The possibilities of attracting investors based on mechanisms such as expanding tax incentives, developing infrastructure, introducing digital technologies, and creating an innovative ecosystem are studied. Also, based on international experience, practical recommendations adapted to the conditions of Uzbekistan have been developed. These approaches serve to increase investment potential and achieve economic stability.

Keywords: Investment attractiveness, macroeconomic balance, economic growth, infrastructure, digital technologies, innovative ecosystem, foreign investments, international experience.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННО ПРИВЛЕКАТЕЛЬНЫХ МЕХАНИЗМОВ ОБЕСПЕЧЕНИЯ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКОГО БАЛАНСА

Аннотация: В статье анализируются современные механизмы повышения инвестиционной привлекательности при обеспечении макроэкономической сбалансированности. Рассмотрены правовые, экономические и институциональные

аспекты улучшения инвестиционной среды в условиях Узбекистана. Изучены возможности привлечения инвесторов на основе таких механизмов, как расширение налоговых льгот, развитие инфраструктуры, внедрение цифровых технологий, создание инновационной экосистемы. Также на основе международного опыта разработаны практические рекомендации, адаптированные к условиям Узбекистана. Эти подходы служат повышению инвестиционного потенциала и достижению экономической стабильности.

Ключевые слова: Инвестиционная привлекательность, макроэкономический баланс, экономический рост, инфраструктура, цифровые технологии, инновационная экосистема, иностранные инвестиции, международный опыт.

Kirish

Makroiqtisodiy mutanosiblikni ta'minlash har bir mamlakatning iqtisodiy siyosatidagi ustuvor yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Investitsiyalar esa barqaror iqtisodiy o'sishning asosiy omillaridan biri bo'lib, mamlakatning eksport salohiyatini oshirish, innovatsiyalarni rivojlantirish va yangi ish o'rinlari yaratishda muhim rol o'ynaydi.

Ushbu maqola O'zbekistonda investitsiya jozibadorligini oshirish orqali makroiqtisodiy mutanosiblikni ta'minlash mexanizmlarini takomillashtirishga qaratilgan.

1. Investitsiya jozibadorligi va uning makroiqtisodiy ahamiyati

Investitsiya jozibadorligi tushunchasi

Investitsiya jozibadorligi – bu mamlakat yoki hududda xorijiy va mahalliy sarmoyadorlar uchun yaratilgan iqtisodiy, huquqiy va institutsional sharoitlarning raqobatbardoshligini belgilovchi omillar yig'indisidir.

Investitsiyalarning makroiqtisodiy ta'siri

Iqtisodiy o'sishni ta'minlash orqali yalpi ichki mahsulot (YaIM) hajmini oshirish.

Innovatsiyalar va ilg'or texnologiyalarni iqtisodiyotga jalb qilish.

Savdo balansi ijobiy natijalarini ta'minlash va valyuta zaxiralarini oshirish.

O'zbekistonning hozirgi holati

O'zbekistonda so'nggi yillarda investitsiyalarni jalb qilish uchun bir qator chora-tadbirlar amalga oshirilgan, jumladan:

“Erkin iqtisodiy zonalar” va “Kichik sanoat zonolari”ni tashkil etish;

Sanoat va infratuzilmani rivojlantirish bo'yicha davlat dasturlari.

Shunga qaramay, investitsiya muhitini rivojlantirishda hal etilishi lozim bo'lgan muammolar mavjud.

2. Investitsiya jozibadorligini oshirish mexanizmlari

Soliq va bojxona imtiyozlarini takomillashtirish

Sarmoyadorlarga uzoq muddatli soliq imtiyozlarini taqdim etish.

Import uskunalari uchun bojxona to'lovlarini kamaytirish.

Infratuzilmani rivojlantirish

Transport va logistika tarmoqlarini kengaytirish.

Energiya ta'minoti va telekommunikatsiya infratuzilmasini modernizatsiya qilish.

Investitsiyalarni himoya qilish tizimini kuchaytirish

Xorijiy investorlar huquqini himoya qiluvchi qonunlarni kuchaytirish.

Ishbilarmonlik muhitini yaxshilash uchun korrupsiyaga qarshi kurashni faollashtirish.

Innovatsion ekotizim yaratish

Innovatsion markazlar va texnoparklarni rivojlantirish.

Mahalliy startap loyihalariga investitsiya kiritishni rag'batlantirish.

3. Xalqaro tajribalar va O'zbekistonga moslashtirish imkoniyatlari

Xitoy tajribasi

Xitoy erkin iqtisodiy zonalar orqali yirik xorijiy sarmoyalarni jalb qilib, o'z sanoatini modernizatsiya qilishga erishgan. Ushbu tajriba O'zbekiston uchun ham ahamiyatlidir.

Singapur tajribasi

Singapur investitsiyalarni himoya qilish va biznes uchun qulay muhit yaratish orqali global moliyaviy markazga aylangan. O'zbekiston ushbu tajribadan ijtimoiy-iqtisodiy siyosatni shakllantirishda foydalanishi mumkin.

4. Takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar

Raqamli texnologiyalarni joriy etish: Investorlar uchun onlayn platformalar yaratish va elektron xizmatlar ko'rsatish tizimini rivojlantirish.

Moliyaviy infratuzilmani kengaytirish: Bank-moliya tizimini xalqaro standartlarga moslashtirish va kreditlash imkoniyatlarini kengaytirish.

Hududiy imkoniyatlardan foydalanish: Turli hududlarning iqtisodiy salohiyatini hisobga olgan holda investitsiya strategiyalarini ishlab chiqish.

Xulosa

Makroiqtisodiy mutanosiblikni ta'minlash uchun investitsiya jozibadorligini oshirish bugungi kunning dolzarb masalalaridan biridir. Zamonaviy mexanizmlarni takomillashtirish va

xalqaro tajribalarni moslashtirish orqali O'zbekiston iqtisodiyoti uchun yangi imkoniyatlar yaratish mumkin. Innovatsiyalarni kengaytirish, huquqiy bazani takomillashtirish va infratuzilmani rivojlantirish orqali investitsiya muhitining barqarorligi ta'minlanadi.

REFERENCES

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Xorijiy investitsiyalarni jalb qilishni rag'batlantirish va ularni himoya qilish tizimini takomillashtirish to'g'risida"gi farmoni.
2. Markaziy Osiyoda investitsiyalarni jalb qilish bo'yicha xalqaro moliya tashkilotlari hisobotlari.
3. Singapur va Xitoyning investitsiya siyosati bo'yicha ilmiy maqolalar.
4. UNCTAD (United Nations Conference on Trade and Development) ma'lumotlari: World Investment Report 2023.
5. Холбутаева, Ш. А. (2016). Теоретико-методологический анализ консалтинга в современной экономической теории. *Молодой ученый*, (11), 1052-1054.
6. Abduvalievna, K. S. (2021). Strengthening the Role of Consulting Services in Reforming the Uzbekistan Economy is a Requirement. *International Journal on Economics, Finance and Sustainable Development*, 3(5), 106-109.
7. Amanovna, K. S., & Abduvaliyevna, K. S. (2021). Financial globalization as a factor of economic influence on the development of the global financial market. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(5), 422-428.
8. Холбутаева, Ш. А. (2021). ЎЗБЕКИСТОНДА КОНСАЛТИНГ ХИЗМАТЛАРНИ АМАЛГА ОШИРИШДА ИННОВАЦИОН ТИЗИМЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ ИҚТИСОДИЙ САМАРАДОРЛИКНИ ОШИРИШ ОМИЛИ СИФАТИДА. *Scientific progress*, 2(1), 1612-1617.
9. Abduvalievna, K. S. (2021). Strengthening the Role of Consulting Services in Reforming the Uzbekistan Economy is a Requirement. *International Journal on Economics, Finance and Sustainable Development*, 3(5), 106-109.
10. Холбутаева, Ш. А. (2018). ПРОЦЕСС ИНТЕГРАЦИИ В МИРОВОЙ РЫНОК КОНСАЛТИНГОВЫХ УСЛУГ УЗБЕКИСТАНА. *Теория и практика современной науки*, (3 (33)), 324-329.
11. Холбутаева, Ш. А. (2018). РАЗВИТИЕ РЫНКА КОНСАЛТИНГОВЫХ УСЛУГ В УЗБЕКИСТАНА. *Мировая наука*, (5 (14)), 408-413.

12. Холбутаева, Ш. А. (2018). РОЛЬ КОНСАЛТИНГА В РАЗВИТИИ ИНФРАСТРУКТУРЫ СОВРЕМЕННОЙ РЫНОЧНОЙ ЭКОНОМИКИ. *Экономика и социум*, (5 (48)), 1263-1267.